

Spółeczne oceny wymiaru sprawiedliwości

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2017 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Spis treści

Opinie na temat prawa i jego egzekwowania.....	1#
Osobiste doświadczenia związane z wymiarem sprawiedliwości	3#
Źródła poglądów na temat wymiaru sprawiedliwości	5#
Ogólne oceny wymiaru sprawiedliwości	6#
Najistotniejsze problemy dotyczące wymiaru sprawiedliwości	7#
Stosunek do sędziów oraz opinie na temat niezawisłości sędziowskiej	10#
Wybór sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa.....	13#

Z naszych badań wynika, że działalność sądów i prokuratury częściej spotyka się z krytyką niż aprobatą, ponadto postrzegana jest wyraźnie gorzej niż pół roku wcześniej. W lutym funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości dobrze oceniała ponad jedna czwarta Polaków (28%, od września 2016 roku spadek o 8 punktów procentowych), a źle – blisko połowa (49%, wzrost o 9 punktów). Działalność prokuratury krytykowała z kolei ponad dwie piąte ankietowanych (44%, wzrost o 11 punktów), a przeciwnie opinie wyrażała jedna czwarta (26%, spadek o 5 punktów)¹.

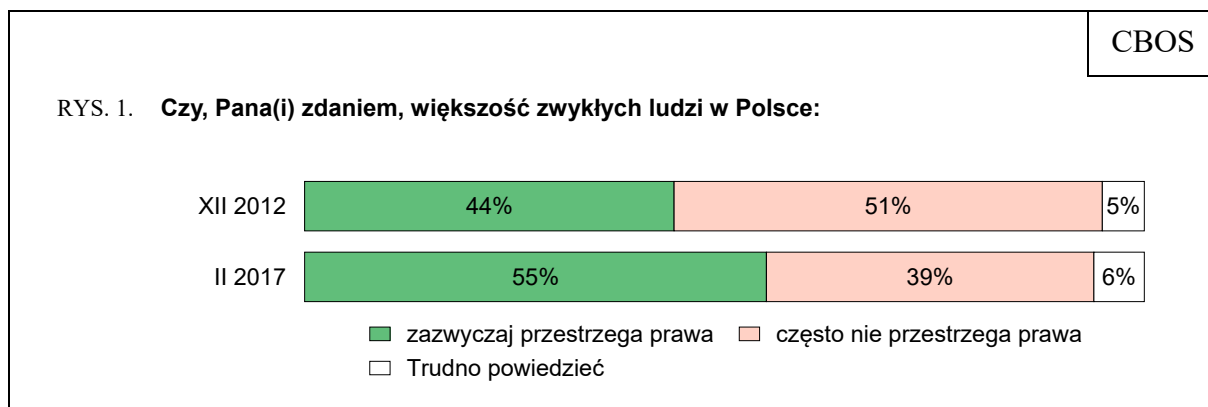
Wobec zapowiadanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości zmian w zakresie funkcjonowania instytucji wymiaru sprawiedliwości, w lutym sondażu² podjęliśmy kwestię oceny ich działalności. Pytaliśmy badanych m.in. o osobiste doświadczenia związane z sądownictwem w Polsce, o opinie na temat działalności sądów i pracy sędziów, a także o zarzuty kierowane pod adresem wymiaru sprawiedliwości. Przy okazji też zapytaliśmy respondentów o opinie dotyczące obowiązującego w Polsce prawa oraz skuteczności jego egzekwowania.

OPINIE NA TEMAT PRAWA I JEGO EGZEKWOWANIA

Zdaniem ponad połowy badanych (55%) większość zwykłych ludzi w Polsce zazwyczaj przestrzega prawa. O tym, że Polacy często postępują niezgodnie z prawem, przekonanych jest 39% ankietowanych, nieliczni zaś (6%) nie mają w tej kwestii wyrobionej opinii. Od grudnia 2012 roku proporcje odpowiedzi na to pytanie się odwróciły, co oznacza 11-punktowy wzrost przeświadczenia o praworządności polskiego społeczeństwa.

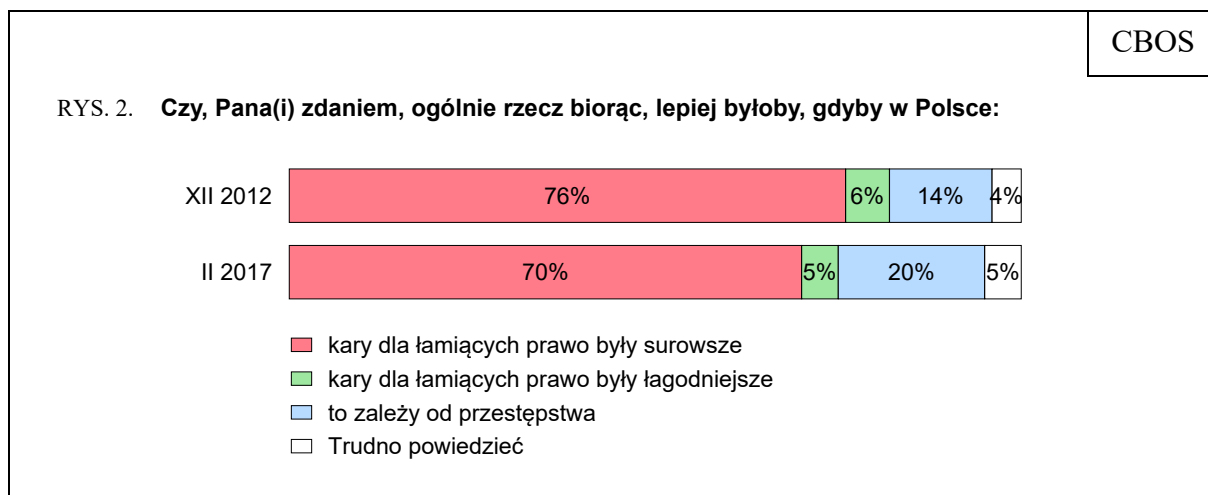
¹ Zob. komunikat CBOS „Opinie o działalności parlamentu, prezydenta, sądów i prokuratury”, luty 2017 (oprac. M. Feliksiak).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (321) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 2–9 lutego 2017 roku na liczącej 1016 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Opinia, że Polacy raczej nie mają problemu z przestrzeganiem prawa, podzielana jest z reguły tym częściej, im wyższy poziom wykształcenia badanych, im bardziej znacząca ich pozycja zawodowa oraz im lepszy status materialny. Szczególnie często wyrażają ją również mieszkańcy największych miast. Przeciwnego zdania częściej niż inni są z kolei osoby niezadowolone ze swojej sytuacji materialnej (57% z nich twierdzi, że większość zwykłych ludzi w Polsce często nie przestrzega prawa), uzyskujące najniższe dochody *per capita* (49%), praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu (52%), mające wykształcenie zasadnicze zawodowe (47%), a w grupach zawodowych bezrobotni (50%), renciści (50%) oraz pracownicy usług (48%) – zob. tabele aneksowe.

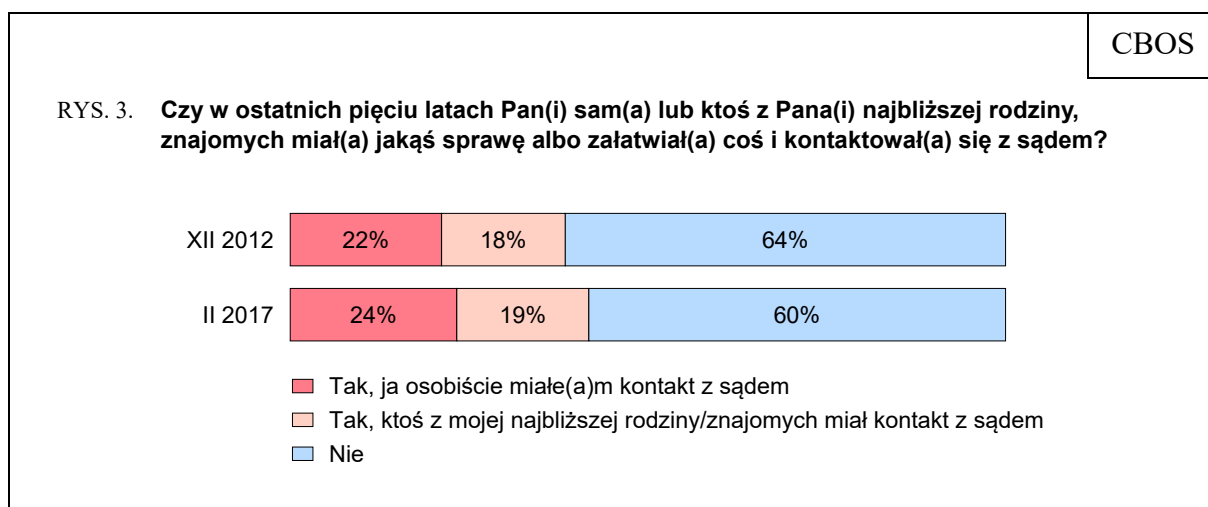
Wprawdzie dominuje w społeczeństwie przeświadczenie, iż obywatele raczej przestrzegają prawa, jednak obowiązujące obecnie sankcje karne niezmiennie budzą zastrzeżenia większości respondentów. Niemal trzy czwarte ogółu ankietowanych (70%, od roku 2012 spadek o 6 punktów procentowych) twierdzi, że kary dla łamiących prawo są w Polsce zbyt łagodne. Przeciwną opinię wyraża jedynie co dwudziesty badany (5%). Zdaniem jednej piątej respondentów (20%, wzrost o 6 punktów) obowiązujące kary często są nieadekwatne do popełnianych przestępstw – w jednych przypadkach zbyt łagodne, w innych zbyt surowe.

Zaostrzenia kar za przestępstwa nieco częściej niż inni domagają się respondenci mający od 25 do 34 lat, mieszkańcy wsi, badani gorzej wykształceni i gorzej sytuowani, a w grupach społeczno-zawodowych – rolnicy i renciści (zob. tabele aneksowe).

OSOBISTE DOŚWIADCZENIA ZWIĄZANE Z WYMIAREM SPRAWIEDLIWOŚCI#

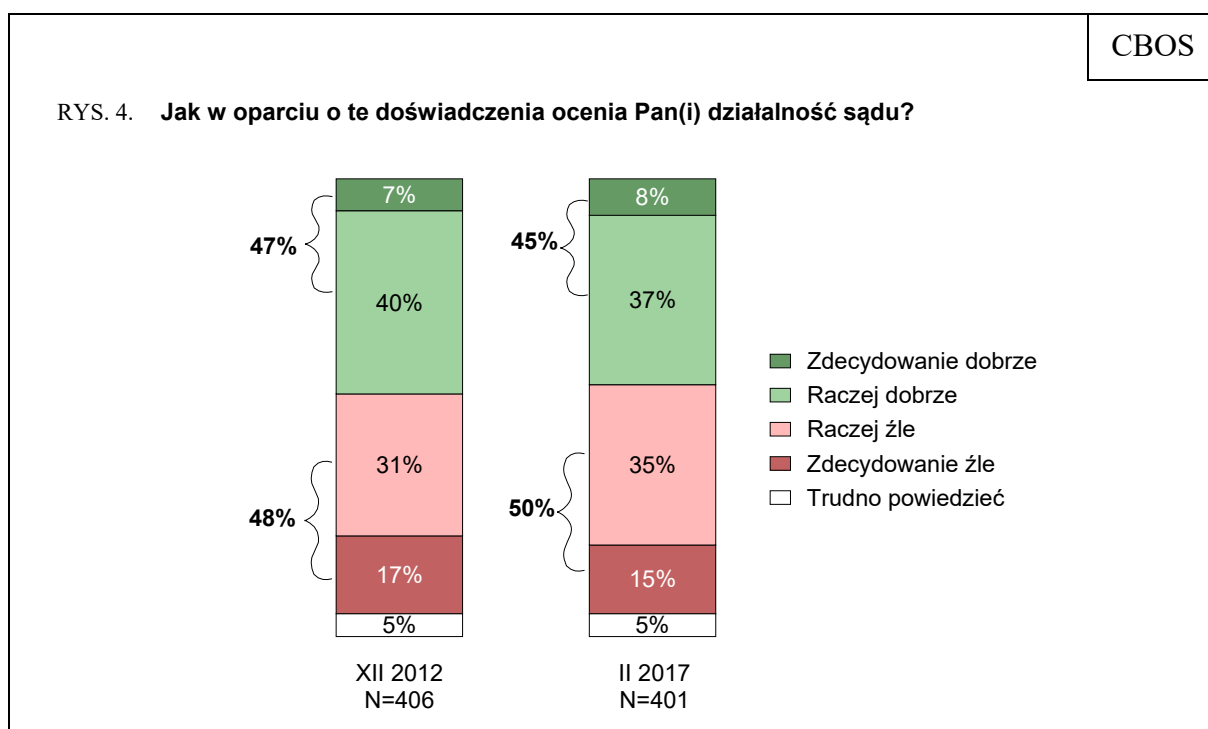
Niemal jedna czwarta badanych (24%, od 2012 roku wzrost o 2 punkty procentowe) twierdzi, że w ostatnich pięciu latach miała osobisty kontakt z sądem, natomiast nieco mniejsza grupa osób (19%) przyznaje, że doświadczenia takie mieli ich bliscy. Niezmiennie większość respondentów deklaruje brak zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich kontaktów z sądownictwem, przy czym odsetek ten nieznacznie się zmniejszył (z 64% w roku 2012 do 60% obecnie).

Procenty nie sumują się do 100, gdyż badani mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi

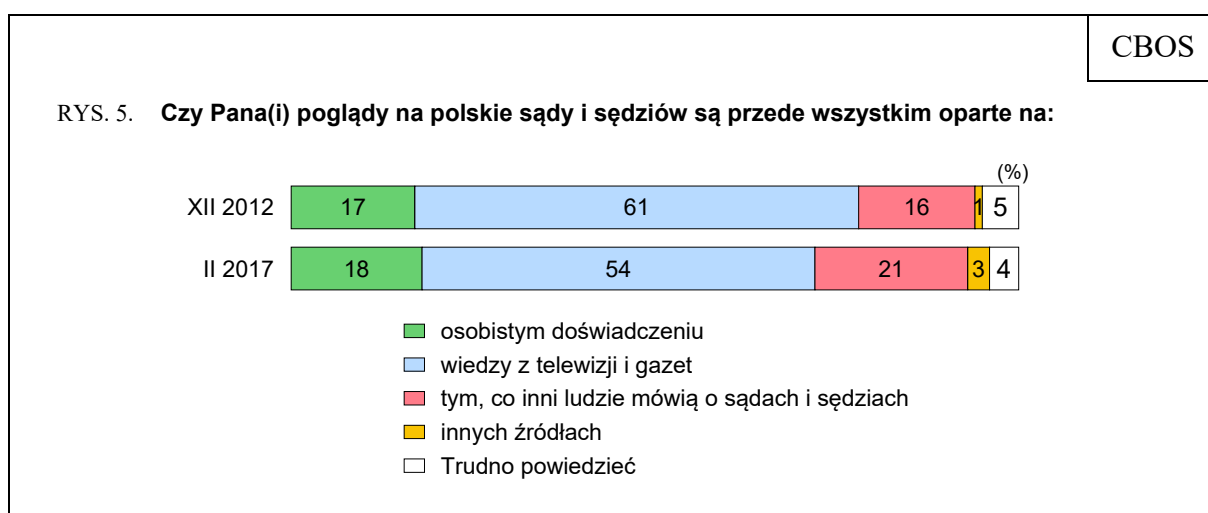
Zupełny brak kontaktów z sądami deklarują przede wszystkim emeryci (78% wskazań), rolnicy (73%), osoby najstarsze (79%) oraz badani z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (77%). Z kolei osobiste kontakty z sądami są tym częstsze, im wyższy poziom wykształcenia badanych. Ponadto, jak wynika z deklaracji, z sądami najczęściej miały styczność osoby w wieku od 35 do 44 lat (39% wskazań), kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla (40%) oraz średniego (35%), pracownicy administracyjno-biurowi (33%), osoby o najwyższych dochodach *per capita* (32%) oraz mieszkańcy największych miast (32%) – zob. tabela aneksowa.

Oceny działań sądów, jakie tym instytucjom wymiaru sprawiedliwości wystawiają Polacy na podstawie własnych doświadczeń, są podzielone. Prawie taka sama grupa respondentów deklaruje zadowolenie z tych działań (50%), co wyraża ich dezaprobatę (45%), przy czym odsetek osób zdecydowanie zadowolonych w porównaniu ze zdecydowanie niezadowolonymi jest niemal o połowę niższy (8% wobec 15%).

ŹRÓDŁA POGLĄDÓW NA TEMAT WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

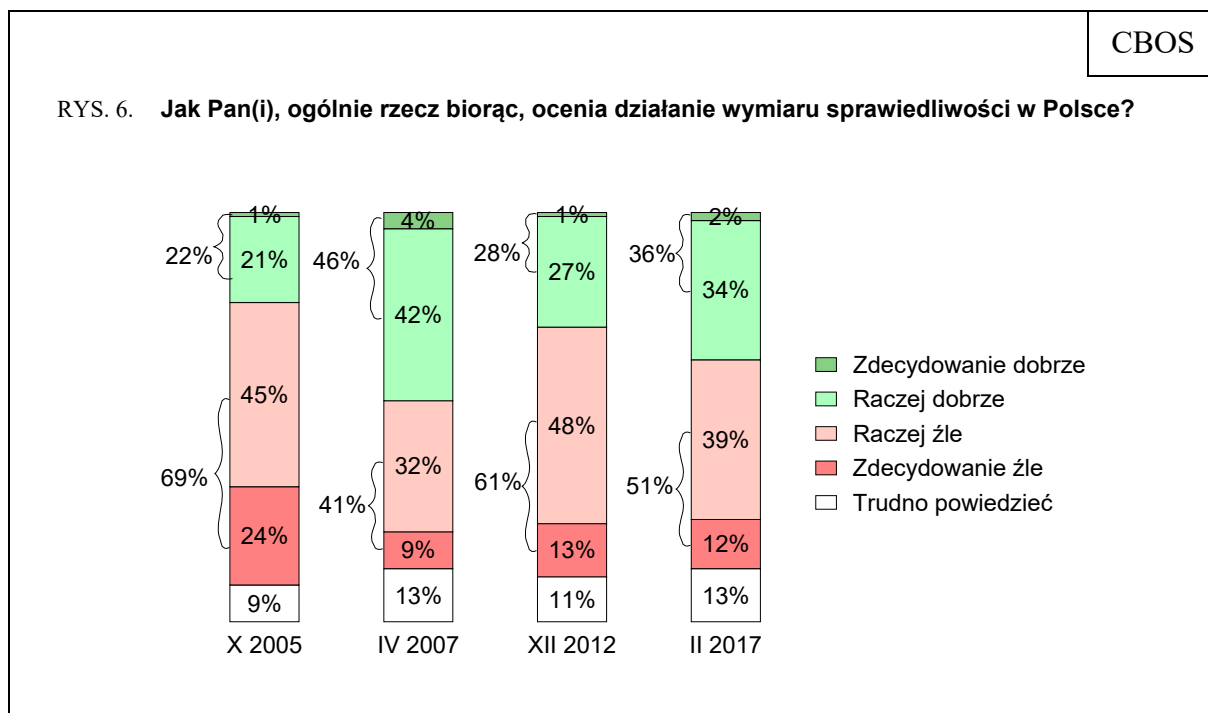
Niezbyt częste osobiste doświadczenia Polaków związane z załatwianiem różnego rodzaju spraw sądowych sprawiają, że ich poglądy na temat sądów i sędziów niezmiennie oparte są przede wszystkim na doniesieniach medialnych (54%), przy czym obecnie to źródło wiedzy o sądownictwie wymieniane jest jako podstawowe istotnie rzadziej niż w 2012 roku (spadek wskazań o 7 punktów procentowych). Od tego czasu przybyło z kolei badanych, którzy swoją wiedzę na temat sądownictwa opierają głównie na doświadczeniach i opiniach innych osób (wzrost z 16% do 21%). Niespełna jedna piąta Polaków (18%) wskazuje na osobiste doświadczenia jako podstawowe źródło informacji w tym zakresie.

W niemal wszystkich grupach społeczno-demograficznych podstawowym źródłem wiedzy o polskim sądownictwie są media, przy czym stosunkowo najczęściej na bazie doniesień medialnych swoje poglądy na temat sądów i sędziów kształtują rolnicy (72%). Własne doświadczenia stanowią podstawowe źródło opinii o sądownictwie w Polsce przede wszystkim dla kadry kierowniczej i pracowników wyższego (37%) oraz średniego szczebla (29%), bezrobotnych (29%), osób z wyższym wykształceniem (29%), mieszkańców największych miast (29%), badanych mających od 25 do 34 lat (26%) oraz respondentów o najwyższych dochodach *per capita* (24%). Z kolei na relacjach innych osób relatywnie najczęściej opierają się pracownicy administracyjno-biurowi (29%) i osoby zatrudnione w sektorze usług (29%), a także badani najsłabiej wykształceni (28%) – zob. tabele aneksowe.

OGÓLNE OCENY WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Połowa badanych (51%) negatywnie ocenia funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce, w tym co ósmy (12%) twierdzi, że działa on zdecydowanie źle. Ocenę pozytywną wystawia mu nieco ponad jedna trzecia respondentów (łącznie 36%), w tym jedynie nieliczni (2%) uważają, że wymiar sprawiedliwości działa zdecydowanie dobrze. Należy podkreślić, że w porównaniu z poprzednim pomiarem oceny działania wymiaru sprawiedliwości w Polsce się poprawiły. Przybyło respondentów, którzy są z tej działalności zadowoleni (wzrost o 8 punktów procentowych), ubyło zaś tych, którzy oceniają ją negatywnie (spadek o 10 punktów). W dalszym ciągu jednak działalność wymiaru sprawiedliwości oceniana jest gorzej niż w 2007 roku, kiedy to opinie pozytywne nieznacznie przeważały nad negatywnymi.

Niezadowolenie z działalności wymiaru sprawiedliwości przeważa w elektoratach ruchu Kukiz'15 (56% opinii negatywnych), PiS (55%) oraz wśród osób niezainteresowanych udziałem w ewentualnych wyborach do Sejmu (54%). Potencjalni wyborcy Nowoczesnej są w swoich ocenach wyraźnie podzieleni, natomiast wśród chcących głosować na PO nieznacznie przeważają opinie pozytywne.

Tabela 1

Jak Pan(i), ogólnie rzecz biorąc, ocenia działanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce?	Potencjalne elektoraty									
	PO		PiS		Kukiz'15		Nowoczesna		Niegłosujący	
	w procentach									
Zdecydowanie dobrze	2	45	3	37	1	32	6	44	1	33
Raczej dobrze	43		34		31		38		32	
Raczej źle	36	40	41	55	47	56	37	43	39	54
Zdecydowanie źle	4		14		9		6		15	
Trudno powiedzieć	15		8		12		13		13	

Oceny funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości jedynie w niewielkim stopniu różnicuje fakt osobistego kontaktowania się respondentów z sądami. Ci, którzy w ostatnich pięciu latach mieli takie doświadczenia, wystawiają nieco gorsze oceny niż osoby, które w tym okresie nie miały do czynienia z sądami.

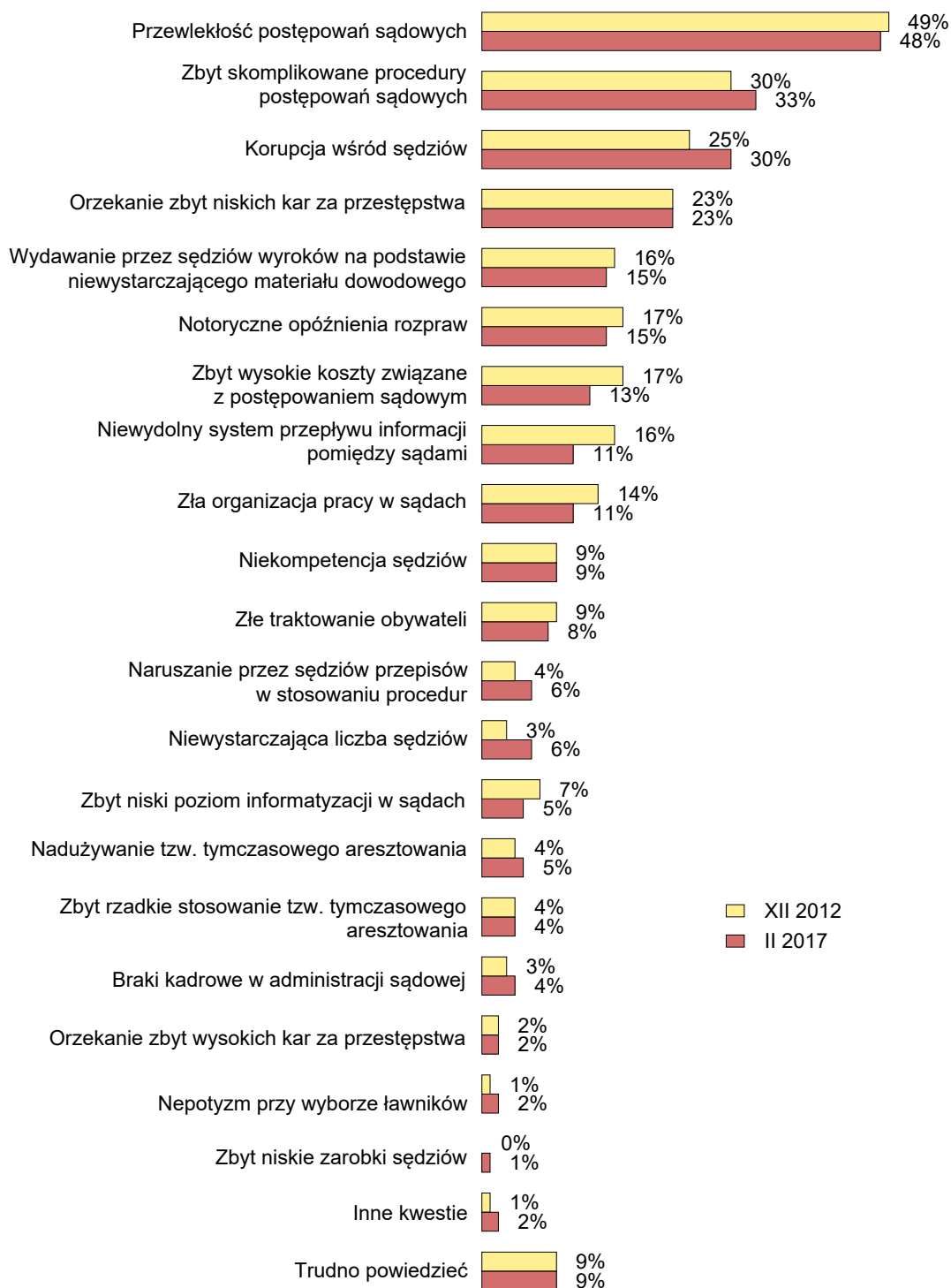
Tabela 2

Jak Pan(i), ogólnie rzecz biorąc, ocenia działanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce?	Odpowiedzi respondentów			
	mających kontakt z wymiarem sprawiedliwości (N=242)		niemających kontaktu z wymiarem sprawiedliwości (N=802)	
	w procentach			
Zdecydowanie dobrze	3	38	2	36
Raczej dobrze	35		34	
Raczej źle	38	56	39	50
Zdecydowanie źle	18		11	
Trudno powiedzieć	6		14	

NAJISTOTNIEJSZE PROBLEMY DOTYCZĄCE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

W hierarchii utworzonej na podstawie wskazywanych przez respondentów trzech najważniejszych, ich zdaniem, problemów wymiaru sprawiedliwości pierwsze miejsce zajmuje bezapelacyjnie przewlekłość postępowań sądowych (48% wskazań). W dalszej kolejności do negatywnych stron funkcjonowania sądownictwa w Polsce badani zaliczają: zbyt skomplikowane procedury postępowań (33%), korupcję wśród sędziów (30%) oraz orzekanie zbyt niskich kar za przestępstwa (23%). Do stosunkowo często wskazywanych zarzutów należą również: orzekanie wyroków na podstawie niewystarczającego materiału dowodowego (15%), nagminne opóźnienia rozpraw (15%), zbyt wysokie koszty związane z postępowaniem sądowym (13%), niewydolny system przepływu informacji między sądami (11%), zła organizacja pracy w tych instytucjach (11%), niekompetencja sędziów (9%) oraz niewłaściwe traktowanie obywateli (8%) – patrz rys. 7.

RYS. 7. Z podanej listy proszę wskazać trzy, Pana(i) zdaniem, najistotniejsze problemy, które obecnie dotyczą polskiego wymiaru sprawiedliwości.

W porównaniu z wynikami sprzed ponad czterech lat Polacy mówią o najważniejszych problemach, z jakimi boryka się wymiar sprawiedliwości, nieco częściej wskazują obecnie na korupcję wśród sędziów (wzrost wskazań o 5 punktów procentowych), zbyt skomplikowane procedury postępowań sądowych (wzrost o 3 punkty), niewystarczającą liczbę sędziów (wzrost o 3 punkty) oraz naruszanie przez sędziów przepisów w stosowaniu procedur (wzrost o 2 punkty). Rzadziej natomiast zwracają uwagę na takie kwestie, jak: niewydolność systemu przepływu informacji między sądami (spadek o 5 punktów), zawyżone koszty postępowań sądowych (spadek o 4 punkty), zła organizacja pracy w sądach (spadek o 3 punkty), opóźnienia rozpraw (spadek o 2 punkty) oraz zbyt niski poziom informatyzacji sądów (spadek o 2 punkty).

Kolejność diagnozowanych przez Polaków problemów wymiaru sprawiedliwości jest nieco zróżnicowana w zależności od tego, co stanowi podstawowe źródło ich informacji na temat sądownictwa w kraju. Jednak bez względu na to, czym głównie poparte są poglądy respondentów, przewlekłość postępowań sądowych we wszystkich grupach traktowana jest jako podstawowy zarzut, przy czym najczęściej wysuwają go ci, których opinie na temat polskich sądów i sędziów wynikają z osobistych doświadczeń. Osoby te również nieco częściej niż pozostali respondenci przypisują sędziom niekompetencję, narzekają na braki kadrowe w administracji sądowej, zbyt niski poziom informatyzacji sądów, złe traktowanie obywateli oraz niewystarczającą liczbę sędziów. Z kolei ci, których poglądy na temat sądownictwa opierają się w głównej mierze na opiniach wyrażanych przez innych ludzi, częściej niż pozostali do problemów związanych z wymiarem sprawiedliwości zaliczają zbyt skomplikowane procedury, wysokie koszty postępowań sądowych, korupcję wśród sędziów oraz notoryczne opóźnienia rozpraw. Opieranie swoich poglądów na temat sądownictwa głównie na przekazach medialnych sprzyja natomiast akcentowaniu problemu zbyt łagodnego orzecznictwa.

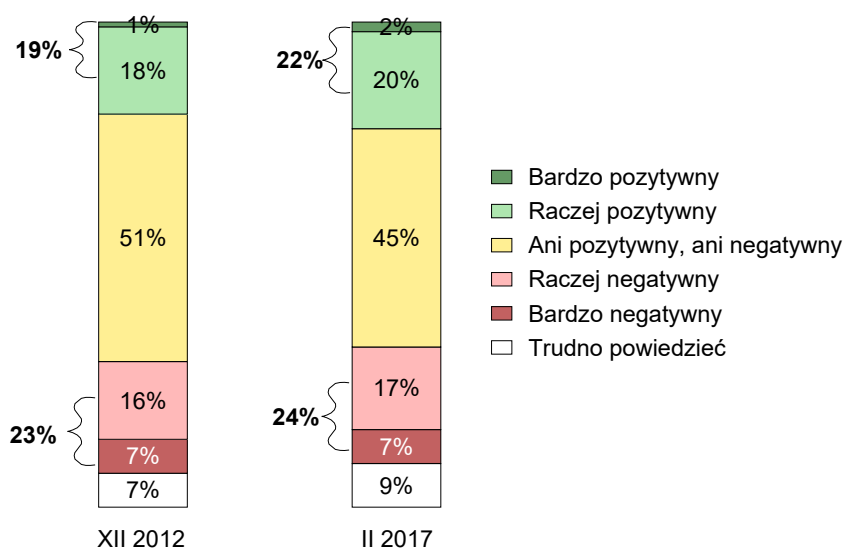
Tabela 3

Z podanej listy proszę wskazać trzy, Pana(i) zdaniem, najistotniejsze problemy, które obecnie dotyczą polskiego wymiaru sprawiedliwości	Odpowiedzi respondentów, których poglądy na polskie sądy i sędziów oparte są przede wszystkim na:			Ogół badanych
	osobistym doświadczeniu	wiedzy z telewizji, gazet, internetu	tym, co inni ludzie mówią o sądach i sędziach	
	w procentach			
Zbyt skomplikowane procedury postępowań sądowych	26	34	39	33
Niewydolny system przepływu informacji pomiędzy sądami	13	13	7	11
Korupcja wśród sędziów	26	31	34	30
Przewlekłość postępowań sądowych	56	48	47	48
Naruszanie przez sędziów przepisów w stosowaniu procedur	7	6	4	6
Niekompetencja sędziów	13	9	7	9
Wydawanie przez sędziów wyroków na podstawie niewystarczającego materiału dowodowego	15	16	15	15
Orzekanie zbyt niskich kar za przestępstwa	20	27	22	23
Orzekanie zbyt wysokich kar za przestępstwa	3	2	3	2
Nadużywanie tzw. tymczasowego aresztowania	4	6	5	5
Zbyt rzadkie stosowanie tzw. tymczasowego aresztowania	6	3	5	4
Braki kadrowe w administracji sądowej	8	3	2	4
Niewystarczająca liczba sędziów	8	6	5	6
Zbyt niski poziom informatyzacji w sądach	9	5	3	5
Zła organizacja pracy w sądach	10	11	9	11
Zbyt niskie zarobki sędziów	1	1	1	1
Notoryczne opóźnienia rozpraw	15	14	18	15
Złe traktowanie obywateli	12	6	10	8
Zbyt wysokie koszty związane z postępowaniem sądowym	8	13	19	13
Nepotyzm przy wyborze ławników	3	2	0	2
Inne kwestie	3	1	1	2
Trudno powiedzieć	4	7	6	9

STOSUNEK DO SĘDZIÓW ORAZ OPINIE NA TEMAT NIEZAWISŁOŚCI SĘDZIOWSKIEJ#

Respondenci zapytani o ogólny stosunek do sędziów najczęściej (45% wskazań, od 2012 roku spadek o 6 punktów procentowych) określają go jako ambiwalentny, co – jak można przypuszczać – wynika w znacznej mierze z ograniczonych doświadczeń w kontaktach z sądami. Niespełna jedna czwarta (24%) ma do sędziów stosunek negatywny, a ponad jedna piąta (22%, wzrost o 3 punkty) – pozytywny.

RYS. 8. Jaki jest Pana(i) ogólny stosunek do polskich sędziów?

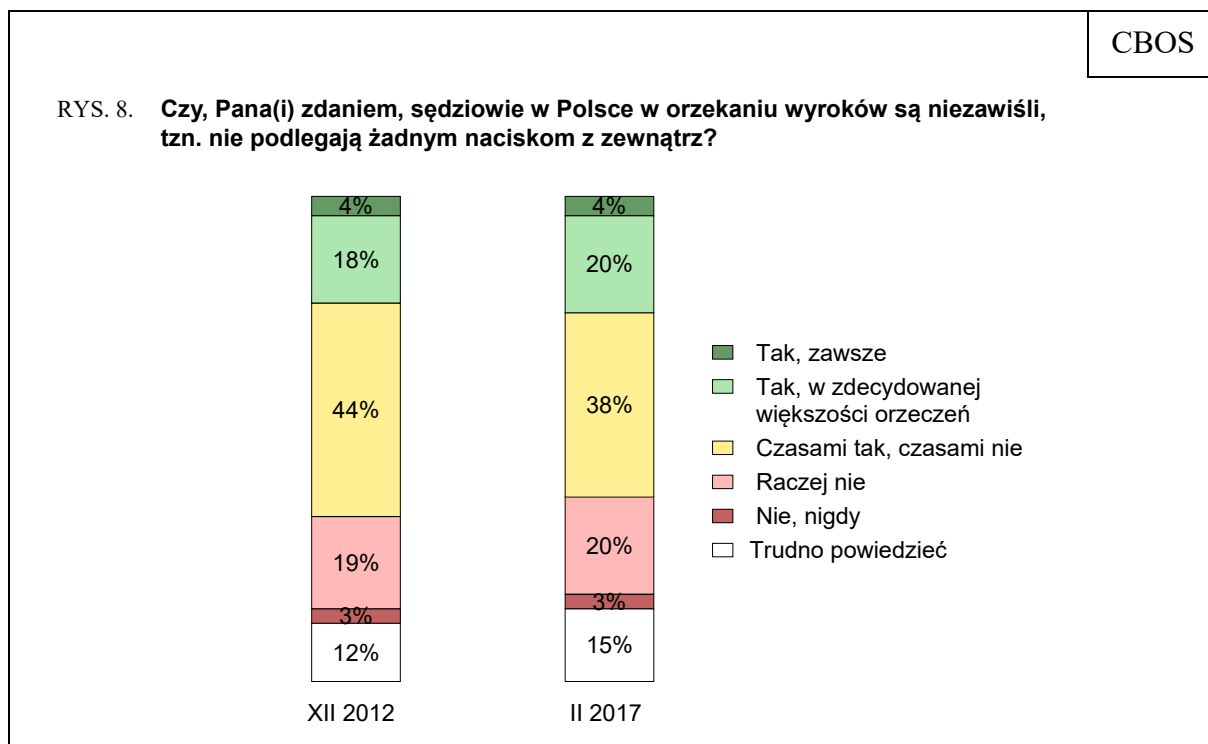
Chociaż we wszystkich grupach społeczno-demograficznych najczęstsze są oceny neutralne, relatywnie najgorzej o polskich sędziach wypowiadają się badani praktykujący religijnie kilka razy w tygodniu (35% opinii negatywnych), o prawniczych poglądach politycznych (34%), niezadowoleni ze swojej sytuacji materialnej (32%), o relatywnie niskich dochodach *per capita* (31%), mieszkający w miastach liczących od 100 tys. do 500 tys. Ludności (30%) – zob. tabele aneksowe.

Osobisty kontakt z wymiarem sprawiedliwości tylko w niewielkim stopniu wpływa na stosunek do polskich sędziów. Respondenci, którzy w ostatnich pięciu latach osobiście kontaktowali się z sądem, nieco częściej niż pozostali wypowiadają się o sędziach zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Ci natomiast, którzy nie mają żadnych kontaktów z sądami, częściej wskazują „trudno powiedzieć”, częściej też określają swoją opinię jako ambiwalentną.

Tabela 4

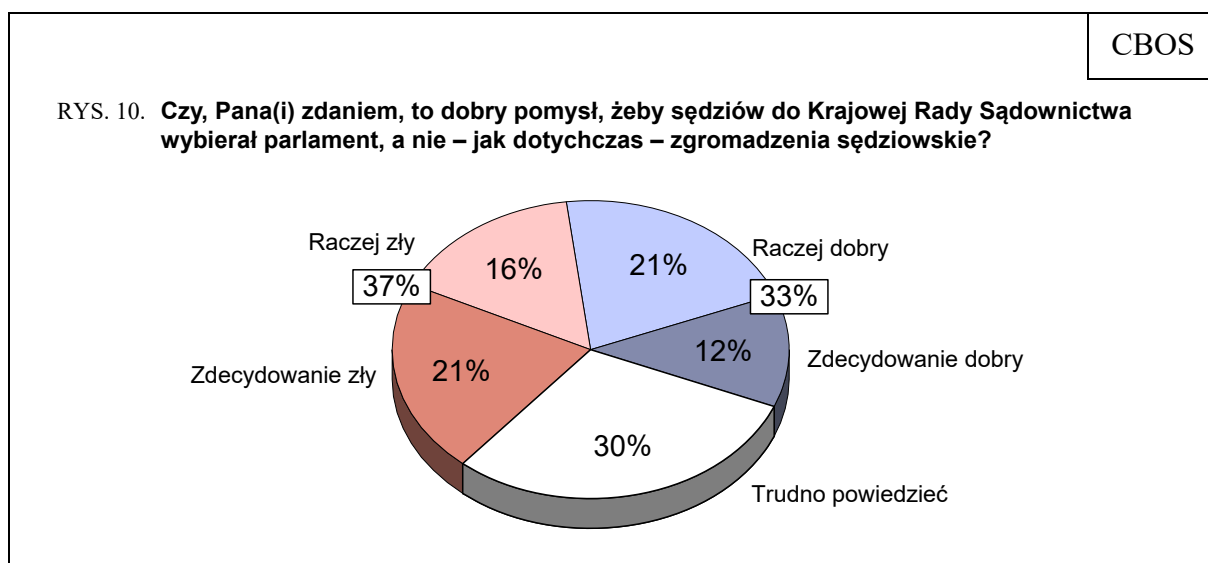
Jaki jest Pana(i) ogólny stosunek do polskich sędziów?	Odpowiedzi respondentów			
	mających osobisty kontakt z wymiarem sprawiedliwości (N=241)		niemających osobistego kontaktu z wymiarem sprawiedliwości (N=802)	
	w procentach			
Bardzo pozytywny	2	24	2	22
Raczej pozytywny	22		20	
Ani pozytywny, ani negatywny	42		46	
Raczej negatywny	19	29	16	22
Bardzo negatywny	10		6	
Trudno powiedzieć	5		10	

Dość mocno podzielone są opinie na temat niezawisłości sędziowskiej, stanowiącej konstytucyjną zasadę wymiaru sprawiedliwości. Jedynie czterech na stu badanych (4%) sądzi, że sędziowie w Polsce orzekając wyroki nie podlegają żadnym naciskom z zewnątrz. Jedna piąta ankietowanych (20%) nie ma co prawda takiej pewności, jednak twierdzi, że sytuacja taka ma miejsce w przypadku zdecydowanej większości orzeczeń. Niespełna dwie piąte respondentów (38%) ma natomiast mieszane odczucia w tym względzie – uważa, że z niezawisłością sędziów różnie bywa. Niemal co czwarty dorosły Polak (łącznie 23%) nie wierzy w niezawisłość sędziów, sugerując, że orzekane przez nich wyroki zazwyczaj (20%) lub zawsze (3%) nie są niezależne. Od roku 2012 opinie na temat niezawisłości sędziowskiej są w miarę stabilne.

WYBÓR SĘDZIÓW DO KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

Minister sprawiedliwości zapowiadając planowane reformy w sądownictwie wskazał na potrzebę „wprowadzenia elementu demokratycznej kontroli nad procesem wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa”, co w praktyce miałyby prowadzić do tego, że wyboru sędziów do KRS dokonywałby parlament. Pomysł ten spotkał się z dużą krytyką ze strony środowiska prawniczego i zarzutami o niekonstytucyjność. Okazuje się, że polskie społeczeństwo jest wyraźnie podzielone w odbiorze tego pomysłu. Ponad jedna trzecia badanych (37%) ocenia go jako zły, w tym 21% jako zdecydowanie zły. Natomiast niewiele mniejszy odsetek (33%) stanowią osoby popierające ideę wyboru sędziów do KRS przez parlament, a nie – jak dotychczas – przez zgromadzenia sędziowskie, przy czym jedynie 12% jest temu zdecydowanie przychylnych. Niespełna jedna trzecia respondentów (30%) nie ma wyrobionej opinii na ten temat.

Pomysł wybierania członków KRS przez parlament jako dobry oceniają przede wszystkim osoby o prawicowych poglądach politycznych (53%), praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu (51%), o miesięcznych dochodach *per capita* od 650 zł do 999 zł (49%), z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (43%), mieszkające na wsi (41%), a w grupach społeczno-zawodowych rolnicy (53%), gospodynie domowe (47%), robotnicy wykwalifikowani (42%) i renciści (40%). Przeciwną opinię wyrażają głównie osoby niepraktykujące religijnie (60%), o poglądach lewicowych (60%) i centrowych (52%), z wyższym wykształceniem (51%), mieszkające w największych miastach (50%), a także pracownicy administracyjno-biurowi (52%) – zob. tabele aneksowe.

W potencjalnych elektoratach planowane zmiany popierają głównie zwolennicy PiS (64% poparcia). Wśród sympatyków pozostałych ugrupowań uwzględnionych w analizach, jak również wśród osób niezainteresowanych udziałem w ewentualnych wyborach przeważają głosy krytykujące proponowane rozwiązanie, przy czym najbardziej krytykują je potencjalni wyborcy Nowoczesnej (77%) oraz PO (71%).

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, to dobry pomysł, żeby sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa wybierał parlament, a nie – jak dotychczas – zgromadzenia sędziowskie?	Potencjalne elektoraty									
	PO		PiS		Kukiz'15		Nowoczesna		Niegłosujący	
	w procentach									
Zdecydowanie dobrze	3	13	28	64	10	26	3	6	8	29
Raczej dobrze	10		36		16		3		21	
Raczej źle	20	71	6	9	19	37	22	77	20	35
Zdecydowanie źle	51		3		18		55		15	
Trudno powiedzieć	16		27		36		17		36	

Wprawdzie wzrosło w społeczeństwie przeświadczenie, że obywatele raczej przestrzegają prawa (z 44% w roku 2012 do 55% obecnie), jednak obowiązujące sankcje karne niezmiennie budzą zastrzeżenia większości Polaków. Niemal trzy czwarte ogółu ankietowanych (70%) twierdzi, że kary dla łamiących prawo są w Polsce zbyt łagodne. Dość krytycznie również wypowiadają się badani na temat funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości (51% ocen negatywnych), przy czym należy zauważyć, że opinie w tym względzie są obecnie wyraźnie lepsze niż w roku 2012. Niezmiennie za najważniejszy problem dotyczący wymiaru sprawiedliwości uznawana jest przewlekłość postępowań sądowych.

Kontakty Polaków z sądami są nadal dość rzadkie, a ich wiedza na temat sądownictwa opiera się głównie na doniesieniach medialnych, częściej jednak niż w roku 2012 bazuje na doświadczeniach i opiniach innych osób. Stosunek do polskich sędziów określany jest przez badanych najczęściej jako ambiwalentny, a niezawisłość sędziowska nierzadko jest przez nich podważana. Pomysł wybierania członków KRS przez parlament, a nie – jak dotychczas – przez zgromadzenia sędziowskie, nieco częściej budzi w społeczeństwie krytycyzm niż akceptację.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI